

PROVINCIE FLEVOLAND

Postbus 55
8200 AB Lelystad

Telefoon
(0320)-265265
Fax
(0320)-265260
E-mail
provincie@flevoland.nl
Website
www.flevoland.nl

Randstedelijke Rekenkamer
de heer M. Santhagens
Teleportboulevard 110
1043 EJ AMSTERDAM

Verzenddatum

18 JUNI 2025

Bijlagen

Uw kenmerk

Ons kenmerk

3405442

Onderwerp

Bestuurlijke reactie onderzoek Netcongestie

Geachte heer Santhagens,

Op 27 mei heeft u ons de concept bestuurlijke nota *Een vol stroomnet. De rol van de provincie bij de aanpak van netcongestie* gestuurd van uw vergelijkende onderzoek naar de rol van de provincie in de aanpak van netcongestie. U geeft ons gelegenheid te reageren tot 23 juni aanstaande. Van deze gelegenheid maken we graag gebruik.

Algemeen

De conceptbestuurlijke nota volgt de aanpak zoals deze is aangegeven in de onderzoeksopzet. Het rapport volgt grotendeels de drie sporen uit het LAN en schenkt veel aandacht aan bestuurlijke samenwerking. Toch valt op dat sommige aanbevelingen betrekking hebben op terreinen buiten de bevoegdheid van de provincie, zoals landelijke netcodes en bouwregelgeving. Ook wordt er impliciet geoordeeld over het handelen van andere actoren, wat niet in lijn is met de expliciete afbakening uit de onderzoeksopzet. De provincie vraagt daarom aandacht voor het onderscheid tussen beïnvloedbare elementen, gebonden elementen en externe afhankelijkheden. Wij waarderen het rapport als leerinstrument, maar onderstrepen het belang van bestuurlijke proportie bij de opvolging van aanbevelingen.

Onderzoek in vier provincies

In het onderzoek is de hoofdvraag *"Hoe geeft de provincie vorm en invulling aan haar rol bij het tegengaan van netcongestie?"* U vergelijkt daarbij de vier Randstedelijke provincies. Een dergelijke vergelijking is deels een goede bron van inspiratie, maar is anderzijds sterk afhankelijk van schaal, netstructuur, maatschappelijke en bestuurlijke context en demografie. Wij menen dat de aanbevelingen daar onvoldoende rekening mee houden.

Aanbeveling 1 – Maak duidelijk wanneer en hoe de provincie het bevoegd gezag kan en wil overnemen.

Deze aanbeveling nemen wij over. Het is van belang om helderheid te bieden over het moment en de omstandigheden waarin de provincie het bevoegd gezag kan overnemen bij netinfrastructuurprojecten. Dit past binnen onze bestaande werkwijze en sluit aan op recente landelijke ontwikkelingen. Zo heeft TenneT in afstemming met de Kennisgroep Grote Gebruikers (KGG) aangegeven voornemens te zijn om het bevoegd gezag bij netuitbreidingen vaker over te dragen aan provincie of Rijk, om procedures te versnellen. We sturen reeds op onderwerpen als grootschalige netverzwaring, waterstof, wind- en zonne energie. Daarnaast zijn wij bezig met de actualisatie van de omgevingsvisie, waarin deze rol explicieter zal worden uitgewerkt.

Aanbeveling 2 – Overweeg verdere inzet van grondbeleid (zoals voorkeursrecht en onteigening) en bespreek dit met PS

Wij nemen deze aanbeveling gedeeltelijk over. De provincie erkent de potentie van instrumenten zoals het voorkeursrecht, onteigening of gedoogplicht en wij zullen onderzoeken hoe deze breder kunnen worden ingezet binnen onze ruimtelijke strategie. Onder de Omgevingswet bestaan hiervoor al mogelijkheden, inclusief de inzet van een gedoogplicht. Toepassing vergt daarom een brede beleidsmatige afweging, waarbij ook belangen uit het energiedomein worden meegewogen. Bespreking van het inzetbare instrumentarium met Provinciale Staten past in een dergelijk breder kader. Terecht stelt de Rekenkamer overigens vast dat Flevoland al afspraken heeft gemaakt met netbeheerders over het gebruik van eeuwigdurend opstalrecht. Dit zien wij als een effectieve aanpak.

Aanbeveling 3 – Maak doelen rond slimme netoplossingen concreet en verbind ze aan een integrale aanpak

Wij nemen deze aanbeveling over. Flevoland beschikt over een vastgesteld Energieperspectief 2050. Dit vormt de inhoudelijke basis voor verdere uitwerking van slimme oplossingen en is inmiddels aangevuld met een uitvoeringsprogramma. Het beleid wordt ondersteund via SPUK-regelingen, waaronder de SPUK PVB EN SEH. Deze middelen worden onder meer via Horizon ingezet om collectieve oplossingen zoals energiehubs te ondersteunen. De effectiviteit van slimme oplossingen is mede afhankelijk van landelijke regelgeving, zoals de Energiewet en ACM-beleid.

Aanbeveling 4 – Houd monitoring op energiehubs bij en evalueer hun effectiviteit

Wij nemen deze aanbeveling over. Wij zijn gestart met monitoring van de eerste pilots van energiehubs, mede ondersteund door rijksmiddelen. Monitoring en effectevaluatie zijn onderdeel van de wijze waarop wij invulling geven aan stimuleringsprogramma energiehubs. Het succes van hubs is afhankelijk van factoren buiten directe provinciale sturing, zoals lokale organisatiegraad en wettelijke ruimte. Monitoring zien we daarom als lerend instrument.

Aanbeveling 5 – Verken netbewust bouwen via gebiedsgerichte maatregelen in het omgevingsbeleid

Wij nemen deze aanbeveling gedeeltelijk over. De provincie Flevoland verkent binnen de samenwerking Flevoland Gelderland Utrecht (FGU) hoe gebiedsgerichte maatregelen en netbewust bouwen kunnen bijdragen aan het voorkomen van extra netbelasting. Wij kunnen niet rechtstreeks sturen op bouwkundige normen. Wel zijn er samen met de Provincie Utrecht, vertegenwoordigers van Bouwend Nederland, Neprom, VRO, Stedin, Liander en de Provincie Gelderland ontwerpprincipes opgesteld. De Provincie Utrecht heeft het initiatief genomen om deze werkgroep bijeen te brengen. Verder kunnen wij via het beschikbaar provinciaal omgevingsrechtelijk instrumentarium ruimtelijke voorwaarden scheppen die de aanpak 'netbewust' ontwikkelen kan ondersteunen. Het gemeentelijk omgevingsrechtelijk instrumentarium speelt hierin eveneens een belangrijke rol.

Aanbeveling 6 – Werk het Energieperspectief nader uit met concrete keuzes en bespreek dit met PS

Wij nemen deze aanbeveling over. Het 'Energieperspectief Flevoland 2050' is vastgesteld door GS. Als product sluit het aan op de landelijke afspraken die de provincies, gemeenten en andere betrokkenen gemaakt hebben over het 'integraal programmeren van het energiesysteem'. Uitwerking vindt plaats via de nieuwe omgevingsvisie. Deze visie wordt voorbereid en het Energieperspectief zal hierin als bouwsteen worden meegenomen richting PS voor integrale afweging.

Aanbeveling 7 – Betrek gemeenten en netbeheerders bij keuzes in de energievisie en maak verwachtingen duidelijk

Wij nemen deze aanbeveling over. Bij het proces om te komen tot het product 'energieperspectief 2050' zijn de gemeenten en netbeheerders nauw betrokken geweest middels meerdere werksessies. De Randstedelijke Rekenkamer beaamt in haar rapport bij deelconclusie 3 integraal programmeren

dat gemeenten tevreden zijn over de mate waarin zij betrokken zijn. Deze samenwerking zetten wij voort. Via integraal programmeren wordt dan ook samen met gemeenten en netbeheerders gewerkt aan deze gemeenschappelijke programmering. Periodiek wordt de voortgang gemonitord. Dit proces loopt en hierbij zal explicieter aandacht worden gegeven aan de keuzes en verwachtingen vanuit ieders rol en keuzes worden voorgelegd binnen de energyboard waar zij zitting in hebben.

Aanbeveling 8 – Zorg voor scherpe agendering van bestuurlijke keuzes in de energyboard

ij nemen deze aanbeveling over. De provincie is voorzitter van de Energyboard Flevoland en zal in Q4 2025 de agenderingsstructuur aanscherpen. Tegelijkertijd is het belangrijk te onderkennen dat de energyboard geen formeel besluitvormend orgaan is.

Aanbeveling 9 – Versterk de energyboard als platform voor leren en interbestuurlijk gesprek

Wij nemen deze aanbeveling over. Wij herkennen het belang van een goed functionerende energyboard en zien deze aanbeveling als waardevolle aansporing om de samenwerking met gemeenten en netbeheerders verder te verdiepen. Vanuit onze regierol in het proces 'integraal programmeren van het energiesysteem' nemen we al actief signalen en ervaringen van gemeenten mee in de gesprekken met netbeheerders en het Rijk, en we blijven hierop inzetten., ook richting het pMIEK en de programmering.

De vertegenwoordiging van het ruimtelijk domein kan sterker, zowel binnen de provincie als vanuit gemeenten. De producten die vallen onder het 'integraal programmeren', bijvoorbeeld het 'Energieperspectief Flevoland 2050', worden daarom ingebracht in de ontwikkeling van de provinciale omgevingsvisie en het onderliggend omgevingsrechtelijk instrumentarium. Dit is de meest geëigende plek om bestuurlijke keuzen te maken en integrale afweging plaats te laten vinden over ruimtelijke afwegingen. In deze afweging worden bestuurders en Provinciale Staten nauw betrokken. In de voorbereiding van de energyboard-overleggen borgen we daarom structureler ambtelijke afstemming met ruimtelijke disciplines.

De samenwerking met netbeheerders is voor ons een continue ontwikkelopgave. Zo hebben we per 1 januari 2025 de Taskforce netcongestie waarin wij actief met de netbeheerders samenwerken. We blijven dan ook investeren in wederzijds begrip en agenderen regelmatig het belang van gelijkwaardige samenwerking en transparante informatievoorziening, ook namens gemeenten. Tot slot onderschrijven wij het belang van periodieke reflectie. We nemen ons voor om de samenwerking binnen en rondom de energyboard periodiek te evalueren, en waar nodig bij te sturen.

Wij danken u voor de mogelijkheid om te reageren op uw onderzoek in de vier provincies en zien de bespreking van het definitieve onderzoek in Provinciale Staten met belangstelling tegemoet.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Flevoland,
de secretaris,

de voorzitter,

drs. D.J. Tijn

A.J. Gerritsen